

HANGON KAUPUNGIN KONSERNIOHJEET

Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 13.10.2020 § 42

1 § Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeella varmistetaan valtuuston tytäryhteisölle asettamien omistajapolitiittisten linjauksien sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutus ja määritellään miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta on järjestetty.

2 § Konserniohjeen velvoittavuus

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Kunnan osakkuusyhteisöissä, kuntayhtymissä ja kunnan jäsenyyssyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Konserniohje on käsiteltävä tytäryhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Konserniohjetta noudatetaan tytäryhteisössä, jolle sitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu. Mikäli tytäryhteisön yhtiöjärjestys tai säännöt ovat ristiriidassa konserniohjeen kanssa, yhtiöjärjestys ja säännöt muutetaan yhteensopiviksi konserniohjeen kanssa.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymien johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

3 § Kuntakonsernin johtamisjärjestelmä ja toimivaltasuhteet

3.1 Valtuusto

- päättää omistajapolitiikasta osana kuntastrategiaa
- päättää sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan perusteista
- hyväksyy konsernitilinpäätöksen ja saa yksittäisten kaupungin kokonaan omistamien yhtiöiden tilinpäätökset tiedoksi ennen kuin valtuusto hyväksyy konsernitilinpäätöksen
- päättää kuntastrategiaan perustuen kuntakonserniin kuuluville yhteisöille asetettavista liiketoiminnan strategisista kehittämistavoitteista sekä toiminnan ja talouden tavoitteista
- asettaa tarvittaessa kuntakonsernille tavoitteita
- hyväksyy konserniohjeen

3.2 Konsernijohto

Konsernijohdon muodostavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Tytäryhtiöiden hallitusten kokouksissa on kaupunginjohtajalla, kaupunginhallituksen puheenjohtajalla, kaupunginhallituksen

varapuheenjohtajalla ja kaupunginjohtajan nimeämällä johtavalla viranhaltijalla aina läsnäolo- ja puheoikeus.

Konsernijohto ei osallistu tytäryhtiöiden toiminnalliseen päätöksentekoon eikä päivittäisjohtamiseen muutoin kuin yhtiökokouksissa ja konserniohjeessa erikseen määritellyissä konsernijohtoon ennakkokäsityksen selvittämisen piiriin kuuluvissa asioissa.

Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako

Kaupunginhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin tarvittaessa valtuusto-kaudessa sekä
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa,
7. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kaupunginhallitukselle,
8. antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
9. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
10. nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
11. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

4 § Edustajat konserniyhteisöjen hallintoelimissä

Hangon kaupungin edustajia hallintoelimiin valittaessa pyritään siihen, että edustajilla on liiketaloudellista ja tytäryhteisön toimialan sekä johtamisen asiantuntemusta.

Valinnat valmistellaan konsernijohtoon (kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus) johdolla yhteistyössä poliittisten ryhmien kanssa. Valintaprosessissa arvioidaan yhteisökohtaisesti etukäteen hallituksen jäseniltä edellytettävä asiantuntemus ja kokemus ja pyritään löytämään edellytykset täyttäviä jäsen ehdokkaita valintaprosessia varten.

5 § Konsernin sisäinen yhteistyö

Kuntakonsernin johto ja tytäryhteisöjen johto edistävät vuorovaikutusta kaupungin ja sen eri yksiköiden, tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja muiden toiminnalliseen kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen välillä.

6 § Toiminnan suunnittelu, talous ja raportointi

Konsernijohto käy vuosittain tytäryhteisöjensä kanssa tulosohtausneuvottelun talousarviokäsittelyn yhteydessä koskien yhtiöille asetettavia kehittämistavoitteita sekä toiminnan ja talouden tavoitteita.

Tytäryhteisöt toimittavat talousarvion laadintaohjeissa ilmoitetussa aikataulussa seuraavan tilikauden tavoitteet ja niiden mittarit kaupunginhallituksen ja valtuuston talousarviokäsittelyä varten. Tavoitteet tulee laatia siten, että ne ovat selkeästi mitattavissa ja arvioitavissa.

Tytäryhteisöt raportoivat valtuustolle vähintään kerran vuodessa ja kaupunginhallitukselle osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan tuloksellisuudesta ja taloudellisen aseman kehityksestä sekä toiminnan kestävyteen ja omaisuuden arvon kehittymiseen olennaisesti vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi tytäryhteisöt raportoivat ennakkolupaa edellyttävien asioiden yhteydessä.

Muut yhteisöt raportoivat valtuustolle kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tytäryhteisöt toimittavat hallintoelimiensä esityslistat ja pöytäkirjat kaupunginjohtajalle. Kyseiset asiakirjat on lähetettävä kaupunginjohtajalle samanaikaisesti kuin ne lähetetään ko. yhteisön päätöksentekoeleimiin kuuluville.

Kaikkien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Tytäryhteisöt käyttävät konsernijohtoon hyväksymää tilinpitopalvelua. Konserniyhteisöjen on otettava huomioon kirjanpidon järjestämisessä konsernitilinpäätöksen tarpeet. Tytäryhteisöt noudattavat konsernijohtoon antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja järjestämisessä. Konsernijohtolla on oikeus saada tytäryhteisöiltä tarpeelliset tiedot kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja toiminnan tuloksen laskemiseen. Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhteistyössä konsernijohtoon kanssa.

7 § Tiedottaminen

Kuntakonsernin viestinnän tulee olla aktiivista ja avointa. Koko konserniyhteisöä koskevasta tiedottamisesta vastaa konsernijohto kunnan viestintäohjeiden mukaisesti. Tytäryhteisön omasta tiedottamisesta vastaa yhteisön puolesta hallitus. Tytäryhteisön oman tiedottamisen on tuettava emoyhteisön asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa.

8 § Konsernijohtoon suostumus

Tytäryhteisön on ennakoon hankittava konsernijohtoon suostumus seuraavissa asioissa:

- 1) liiketoiminnan poikkeuksellinen laajentaminen ja supistaminen suhteessa liikevaihtoon
- 2) merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
- 3) yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- 4) osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- 5) liiketoiminnan tai kiinteistön myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleenjärjestely

- 6) lainanotto tai vakuuden antaminen
- 7) hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
- 8) vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- 9) toimitusjohtajan valinta ja palkkaus
- 10) muu yhtiön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma.

Tytäryhteisöjen hallitusten puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla on velvollisuus selvittää ennen päätöksentekoa edellyttääkö päätös suostumusta. Suostumukseen liittyvä tiedustelu lähetetään sähköpostitse kaupunginjohtajalla, joka tekee arvion siitä, voidaanko suostumus antaa heti vai tuleeko asiasta keskustella konsernijohdossa.

9 § Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tytäryhteisöjen hallitusten on huolehdittava siitä, että yhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty huolellisesti. Tytäryhteisöjen on otettava huomioon kuntakonsernin omistajapoliittiset tavoitteet ja noudatettava konserniohjeita sekä valtuuston päättämiä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan perusteita. Konsernijohdon velvollisuutena on ohjata konserniyhteisöjä sekä valvoa niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä.

Tytäryhteisöjen tulee säännöllisesti arvioida yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta. Sisäisen valvonnan avulla varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Tytäryhteisön hallitus vastaa riskienhallinnasta ja varmistuu siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan. Hallituksen vastuulla on riskienhallinnan periaatteiden, yhtiön riskinkantokyvyn ja riskinottohalun määrittäminen. Riskien jatkuva tunnistaminen, arviointi, valvonta ja vähentäminen kuuluvat yhtiön operatiiviselle johdolle. Tytäryhteisö raportoi konsernijohdolle riskienhallinnan toimintatavoista, niiden soveltamista ja tuloksista siten, että konsernijohdolla on riittävä kokonaiskuva ja kohtuullinen varmuus siitä, että tytäryhteisöjen riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

10 § Konsernivalvonta

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto. Konsernivalvonnan kohdealueita ovat konserniyhtiöiden toiminnan tuloksellisuus ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhtiöiden toiminnalle asettamien omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumista, lainsäädännön ja omaisuuden ja voimavarojen turvaamista.

11 § Tilintarkastus

Valtuuston asettama tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston kunnalle ja tytäryhteisöille asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutusta.

Kaupungin tilintarkastusyhteisö toimii myös kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisönä.

Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on mahdollisuus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa tarvittavassa laajuudessa. Yhteisö antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa niiden saannissa.

Jos tilintarkastaja on esittänyt hallitukselle, toimitusjohtajalle tai muulle vastuuvolliselle huomautuksen seikoista, joita ei esitetä tilintarkastuskertomuksessa vaan tilintarkastuspöytäkirjassa tai – raportissa, huomautukset on kirjattava hallituksen pöytäkirjaan ja toimitettava pöytäkirja tiedoksi konsernijohdolle.

12 § Ohjeen voimaantulo

Valtuusto hyväksyy konserniohjeen. Konserniohje tulee voimaan välittömästi hyväksymisen jälkeen